

De Zorgmachtiging Als gedwongen zorg (tijdelijk) nodig is

Informatie over de Wet verplichte ggz

The logo for GGZ inGeest is a magenta circle containing the text 'GGZ' in a smaller font above 'inGeest' in a larger font, both in white.

GGZ
inGeest

U ontvangt deze informatie omdat voor u (of voor een familielid/naaste) een zorgmachtiging is aangevraagd.

Soms leidt een psychische aandoening tot ernstig nadeel. Dat wil zeggen dat iemand een gevaar voor zichzelf of anderen vormt. Een zorgmachtiging kan worden ingezet om dit gevaar door inzet van verplichte behandeling/zorg zoveel als mogelijk te voorkomen.

Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) maakt het mogelijk om verplichte zorg in te zetten. Maar dat hoeft niet altijd in een instelling. Verplichte zorg kan ook bij u thuis gebeuren of ambulante. U kunt dan makkelijker contact blijven houden met familie en vrienden en blijven deelnemen aan de samenleving.

Alleen als het in de eigen omgeving echt niet kan (bijvoorbeeld als het er niet veilig genoeg is voor u, uw omgeving of de zorgverleners), kan opname in een instelling een betere oplossing zijn.

Dankzij de Wvggz kunnen zorgverleners beter zorg op maat geven. Zij kijken altijd welke aanpak het beste past bij u; verplichte zorg zo kort als mogelijk en zo lang als noodzakelijk.

De wet geeft u en uw familie/naasten meer inspraak. Familieleden/naasten krijgen de mogelijkheid om te vertellen wat zij denken dat nodig is om u te helpen. Het liefst gebeurt dit in een gezamenlijk gesprek, tenzij u of uw naaste daar bezwaar tegen heeft. Informatie over uw behandeling wordt niet gegeven zonder uw toestemming. Ook de gemeente waarin u woont, zoekt mee naar wat u nodig heeft om deel te (blijven) nemen aan het maatschappelijk leven. Dat kan bijvoorbeeld gaan om het vinden van een woning of werk.

Wat is een zorgmachtiging?

Verplichte zorg kan in de vorm van een zorgmachtiging opgelegd worden. Dat wil zeggen dat de rechter toestemming heeft gegeven om u zorg te bieden, ook al ziet u daar zelf de noodzaak niet van in. Een rechter doet dat als verwacht wordt dat er sprake is van ernstig nadeel, voor uzelf of uw omgeving. Verplichte zorg wordt zo mogelijk ambulante uitgevoerd. Dat wil zeggen dat u niet wordt opgenomen in een GGZ-instelling. Maar zo nodig kan een opname verplicht worden opgelegd.

Hoe komt een zorgmachtiging tot stand

De wet noemt verschillende personen die bij de officier van justitie kunnen vragen om een zorgmachtiging voor te bereiden, bijvoorbeeld een geneesheer-directeur, een huisarts of therapeut. Daarnaast kan iedereen een melding maken bij de gemeente, waarna de gemeente een procedure opstart.

Vorbereiding van de aanvraag

De officier van justitie beslist of de voorbereiding voor een zorgmachtiging moet worden gestart. De aanvraag wordt samen met de geneesheer-directeur voorbereid.

Wat doet de officier van justitie (OvJ)?

- OvJ wijst een geneesheer-directeur aan.
- OvJ geeft de geneesheer-directeur informatie over de cliënt, namelijk een eventuele zelfbindingsverklaring en eventuele eerdere machtigingen, politiegegevens en justitiële gegevens.
- OvJ geeft de benodigde persoonsgegevens van de cliënt aan de rechter, zodat die een advocaat kan toevoegen.
- U krijgt tijdens de voorbereiding van de zorgmachtiging bijstand van een advocaat die kan helpen als u bijvoorbeeld bepaalde dingen in de procedure niet begrijpt.

Wat doet de geneesheer-directeur (GD)?

- GD informeert u schriftelijk dat een zorgmachtiging wordt voorbereid.
- GD verwijst u voor advies en bijstand naar de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) en stelt de pvp op de hoogte wanneer u dat wilt.
- GD wijst u op de mogelijkheid om met hulp van iemand naar uw keuze, bijvoorbeeld een naaste, de patiëntenvertrouwenspersoon of een ervaringsdeskundige, een zelfbindingsverklaring of een eigen plan van aanpak op te stellen. Daarmee kan verplichte zorg mogelijk worden voorkomen.
- GD beslist (in overleg met de officier van justitie) of u een eigen plan van aanpak mag opstellen om een zorgmachtiging te voorkomen.
- GD wijst een onafhankelijk psychiater aan die een medische verklaring opstelt. Die psychiater mag minimaal 1 jaar geen zorg aan u hebben gegeven.
- GD geeft die psychiater eventuele gegevens, zoals een zelfbindingsverklaring en politie- en justitiële gegevens.
- GD wijst een zorgverantwoordelijke aan, die samen met u (en uw vertegenwoordiger) een zorgplan opstelt.
- GD stuurt alle door de wet vereiste gegevens naar de officier van justitie.

Verzoek aan de rechter

De officier van justitie besluit op basis van het dossier of zij de rechter gaat vragen om een zorgmachtiging. Dit moet zo snel mogelijk, maar in ieder geval binnen vier weken na de start van de procedure. Die termijn wordt zes weken als de geneesheer-directeur heeft toegestaan dat u een eigen plan van aanpak maakt.

Wat staat er in het verzoekschrift?

- Welke vormen van verplichte zorg volgens de geneesheer-directeur en de officier van justitie nodig zijn.
- Bij een verplichte opname: bij welke accommodatie kliniek u wordt opgenomen.
- Een onderbouwing (redenen) voor de noodzaak van een zorgmachtiging, uitleg waarom geen minder ingrijpende maatregelen kunnen worden genomen.
- Het dossier van de geneesheer-directeur: het zorgplan, eventueel plan van aanpak, zorgkaart, medische verklaring worden bij het verzoekschrift gevoegd.

Besluit de officier van justitie om géén verzoek in te dienen?

Dan kan de aanvrager binnen 14 dagen schriftelijk aan de officier van justitie vragen het verzoek alsnog in te dienen bij de rechter. Als uit de medische verklaring blijkt dat verplichte zorg noodzakelijk is, dan moet de officier van justitie alsnog de rechter vragen een zorgmachtiging af te geven.

De zitting

Het verzoekschrift van de officier van justitie wordt binnen 3 weken nadat het verzoekschrift is ingediend, behandeld op een zitting door de rechter. Uzelf, uw vertegenwoordiger en uw advocaat zijn daar aanwezig en moeten gehoord worden als zij dat willen. Ook uw zorgverantwoordelijke of psychiater is daar aanwezig en kan zijn mening geven. De rechter kan andere mensen om hun mening vragen en getuigen en deskundigen oproepen. De rechter moet rekening houden met de voorkeuren die u hebt opgeschreven in de zorgkaart of de zelfbindingsverklaring. De rechter beslist aan de hand van de stukken en wat op de zitting gezegd is, of een zorgmachtiging afgegeven wordt. De rechter moet zich daarbij houden aan wat de wet zegt:

- Uit de medische verklaring blijkt dat er sprake is van een psychische stoornis.
- De psychische stoornis veroorzaakt gedrag dat leidt tot ernstig nadeel voor uzelf, voor andere personen en/of voor goederen. U vormt een gevaar voor uzelf, uw naasten of uw omgeving
- Dat ernstig nadeel kan alleen worden voorkomen of verminderd door u verplichte (tijdelijk) zorg te geven en zorg op vrijwillige basis niet (meer) mogelijk is.

De verplichte zorg moet er op gericht zijn om dat ernstig nadeel zo snel mogelijk te voorkomen of te verminderen. Bovendien moet uw veiligheid en die van de zorgverleners zo veel mogelijk worden verzekerd.

In de zorgmachtiging legt de rechter vast op wat voor manieren de verplichte zorg kan worden gegeven. Dat kunnen andere manieren zijn dan die in het zorgplan staan. De rechter kan ook besluiten dat een heel nieuw zorgplan nodig is. Zo nodig bepaalt de rechter dat u tijdelijk of langer in een forensisch psychiatrisch centrum wordt geplaatst.

De eerste zorgmachtiging duurt maximaal 6 maanden. Daarna kan de officier van justitie weer een zorgmachtiging vragen. De rechter kan dan nóg een zorgmachtiging afgeven voor maximaal 1 jaar. En dat kan ieder jaar herhaald worden, op voorwaarde dat aan alle voorwaarden voor een zorgmachtiging is voldaan. Geeft de rechter een zorgmachtiging af, dan kunt u hiertegen alleen in cassatie gaan.

De rechter geeft een zorgmachtiging alleen af als de zorg noodzakelijk is om:

- Ernstig nadeel af te wenden.
- Uw geestelijke gezondheid te stabiliseren.
- Uw geestelijke gezondheid zo te herstellen dat u (weer) zelfstandig kan leven.
- Uw lichamelijke gezondheid te herstellen of te stabiliseren (dit kan alleen als uw lichamelijke gezondheid verslechtert als gevolg van uw psychische stoornis).

Advies en ondersteuning

Patiënten vertrouwenspersoon (pvp)

Het informeren over de mogelijkheid tot advies en bijstand door een pvp

Met de komst van de Wet verplichte ggz ontvangt de Stichting PVP uw persoonsgegevens (met uw instemming), wanneer voor u een zorgmachtiging is aangevraagd. Hiermee kan de pvp u informeren over de mogelijkheid voor advies en bijstand door een pvp. Landelijk zijn er afspraken gemaakt over de manier waarop persoonsgegevens worden doorgegeven aan de Stichting PVP.

Het bieden van advies en bijstand bij de zelfbindingsverklaring, zorgkaart en zorgplan

De pvp ondersteunt u op uw verzoek bij het vastleggen van uw wensen en voorkeuren voor verplichte zorg en bij de bespreking hiervan met de zorgverlener(s).

Familie vertrouwenspersoon

Ondersteuning bij de inbreng van de familie of naaste in een plan van aanpak

Wanneer de geneesheer-directeur akkoord is, kunt u een eigen plan van aanpak maken om daarmee verplichte zorg te voorkomen. Het is de bedoeling dat u daarbij samenwerkt met uw familie of naasten, tenzij u dat niet wilt. De familievertrouwenspersoon kan meedenken met uw familie/naasten. Bijvoorbeeld om helder te krijgen welke rol zij kunnen en willen spelen bij uw zorg.

Ondersteuning bij de visie van naasten op het zorgplan

Bij het opstellen van het zorgplan wordt ook gevraagd wat uw familie/naaste ervan vindt.

Zelf meedenken

In de Wet verplichte ggz is vastgelegd dat u zo veel mogelijk (mee)bepaalt en meedenkt over wat er gebeurt. Daarvoor zijn verschillende manieren:

- Verplichte zorg voorkomen door een eigen plan van aanpak te maken.
- Zelf aangeven met welke verplichte zorg u het beste geholpen bent (u doet dat met een zorgkaart of een zelfbindingsverklaring).

Privacy

GGZ inGeest kent regels over de omgang met cliëntgegevens. Alles wat u met uw behandelaar bespreekt is vertrouwelijk. Deze heeft een geheimhoudingsplicht. Uw behandelaar mag geen informatie over u geven aan anderen, zonder uw uitdrukkelijke toestemming. Uitzonderingen zijn: overige hulpverleners die betrokken zijn bij uw behandeling, uw zorgverzekeraar en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).

In uitzonderlijke gevallen zijn behandelaren genoodzaakt informatie te verstrekken aan Veilig Thuis. GGZ inGeest voldoet ook aan de wet rondom privacy: de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Voor meer informatie over de omgang met uw cliëntgegevens en uw rechten als cliënt verwijzen wij u door naar www.ggzingeest.nl/privacy-en-uw-behandeling.

Mensen helpen om weer naar vermogen mee te doen in de samenleving. Met een brede en sterke samenwerking met onze partners in de zorg en het sociaal domein als motor, altijd in de driehoek van cliënt, naaste en (zorg)professional. Doen waar we goed in zijn: de behandeling van complexe psychische problemen. Door wetenschappelijk onderzoek en voortdurende scholing van onze professionals ontwikkelen we ons behandel aanbod constant door. Dat is waar GGZ inGeest voor staat.

GGZ inGeest
Postbus 74077
1070 BB Amsterdam
www.ggzingeest.nl

december 2023

